

λύψῳσι ποθοῦντες καὶ εὐκόλους νὰ δρέψωνται δάφνας διὰ στίχο-
πλοκίας, ἐν ᾗ πρόχειρος αὐτοῖς κεῖται ἡ ὥραία μὲν ἀλλὰ μι-
κρὰ ὀρεινὴ ἀνθοδέσμη ποιητικῶν λέξεων, ἥτις ἦρκει μὲν εἰς ἐκ-
φρασίν τῶν ἀφελῶν αἰσθημάτων τῶν ὀρειθατῶν, ὧν τὴν λιτὴν
φαντασίαν ἐν μόνον ἀπνοσχόλει ὄνειρον, μία ἀνάγκη, εἰς πό-
θος, ἀλλ' ἥτις ἀδυνατεῖ νὰ ἐκφράσῃ τὰς πολυεθεῖς ἠθικὰς καὶ
διανοητικὰς ἀνάγκας καὶ απαιτήσεις τοῦ συγχρόνου πολιτι-
σμοῦ, ἐννοοῦσιν ἰσάμενοι εἰς μίαν ἐποχὴν. καθ' ἣν ἡ γλῶσσα
ἡμῶν, μεθ' ὅλους τοὺς ποιητικούς μαργαρίτας, οὓς ὑψηλὸν αἰ-
σθημα ἀνεῦρεν, ἦν ἐν τῇ πτωχοτάτῃ αὐτῆς περιόδῳ, νὰ κηρύ-
ξωμεν διαζύγιον πρὸς πάσας τὰς ἄλλας ἐποχάς, ὅσαι προηγή-
θησαν ἢ ἠκολούθησαν αὐτῇ, καὶ πάντα τὰ ἀριστοτεχνήματα
τῆς ἀρχαίας τε καὶ νεωτέρας ἡμῶν φιλολογίας ἀπαρνοῦμενοι,
νὰ δημιουργήσωμεν νέα εἰς τὴν γλῶσσαν, ἣν ἐκεῖνοι μὲν ἀπο-
καλοῦσι τοῦ λαοῦ, ἀλλ' ἥτις εἶναι πράγματι σήμερον ἡ γλῶσσα
τῶν τριόδων καὶ τῆς κοινωνικῆς ὑποστάθμης, ἂν μὴ ἰδίῳ μα-
τοπικόν, ἄλλο ἄλλοσε. Ἀλλὰ καὶ πρὸς τούτους καὶ πρὸς ἐκεῖ-
νους ἀρκοῦμεθα πράττοντες ὅ,τι ὁ Διογένης πρὸς τοὺς ἀρσι-
μένους τὴν κίνησιν, δεικνύοντες αὐτοῖς τὰ τέκνα, ἃ ἐγέννησεν
ἡ νεωτέρα γλῶσσα, οἷα διεπλάσθη ὑπὸ τοῦ ἔθνους διὰ τῆς περι-
δοξοτάτης αὐτοῦ γενεᾶς, τὰ τέκνα ἅπερ υἱοθέτησε σύμπαν τὸ
ἔθνος ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης μέχρι τῆς κατωτάτης αὐτοῦ βαθμίδος.
ἐκεῖνα ἅπερ μόνον ἐπιζῶσιν ἐν τῇ μνήμῃ καὶ τῇ διανοίᾳ πασῶν
τῶν κοινωνικῶν τάξεων. Αἱ γλῶσσαι δὲν διαπλάττονται οὔτε
διαρρυθμίζονται κατὰ τὰς απαιτήσεις τούτων τῶν σχολαστικῶν
χωρούντων ἄνω ποταμῶν καὶ μὴ θελούντων νὰ κατανοήσωσιν
ὅτι ὡς ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ξενοφὼν καὶ οἱ Τραγικοὶ δὲν ἠδύναντο
νὰ ποιήσωσι χρῆσιν τῆς τοῦ Ὀμήρου γλώσσης καὶ ἐνεκέντριζον
σύμφωνα πρὸς τὰς απαιτήσεις τῆς ἐποχῆς αὐτῶν στοιχεῖα, οὕ-
τως ἐπραξαν καὶ οἱ ἄλλοι κατὰ πάσας τὰς ἐποχὰς τῆς ἡμετέρας
φιλολογίας, ὧν ἡ ὑστάτη δὲν εἶναι βεβαίως ἡ ἀδοξοτάτη πασῶν,
οὔτε κατέρχονται μέχρι τῆς κοινωνικῆς ὑποστάθμης, ἀλλὰ ταύ-
την βαθμίδα ἐναδιβάδουσι διδοῦσαι αὐτῇ ὄργανον, δι' οὗ δύ-
νεται ν' ἀνέλθῃ πλουτίζουσα τὴν διάνοιαν καὶ μορφοῦσα τὴν
καρδίαν αὐτῆς.

Ἀλλὰ πόρρω που τοῦ θέματος ἡμῶν ἐξήγαγον ἡμᾶς αἱ ἰδέαι
αὗται, εἰς ἃς ἴσως θὰ ἐπανεέλθωμεν ἄλλοτε. Προκειμένου ὅμως
τοῦ θανάτου ἀνδρός, ὅστις ἐκ τῶν πρῶτων ἐγένετο ὑπερμάχων
τῶν ἰδεῶν τούτων καὶ ἐκ τῶν πρωταθλητῶν ἐν τῇ διαπλάσει
τῆς νεωτέρας γλώσσης καὶ τοῦ νεωτέρου ὕψους, ὅστις ἐπιζητή-
σας τὴν ἀρμονικὴν συζυγίαν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνισμοῦ πρὸς τὰς
ἀνάγκας καὶ απαιτήσεις τοῦ νεωτέρου, συνέλαβε καὶ ἔτεκεν
οὐχὶ μετ' ὠδίνων σύμμικτα εἶδη καποφῶλια τέρατα, ἀλλ' ἄρι-
τε μὲν καὶ εὐσθενῆ τέκνα εἰς αἰώνιον ζῶν προωρισμένα, δὲν ἡ-
δυνάμιστα ἀντὶ παντός ἄλλου ἐπιταφίου νὰ μὴ γράψωμεν περὶ
τούτων.

Τίς ὁ ἀνὴρ; Γνωστὸς τοῖς πᾶσιν ὁ χαλκέντερος ποιητὴς καὶ
συγγραφεὺς, ὃ οὐδὲν εἶδος τῆς ποιήσεως καὶ τοῦ λόγου ἀλλό-
τριον ὑπῆρξεν, ὁ ἐνθουσιώδης τῆς Παραμονῆς καὶ τῶν Τριά-
κοντα Τυράνων δραματογράφος, ὁ τὸ Ἀριστοφάνειον σκῶμμα
καὶ τὸ ἀπτικὸν ἅλας ἀνευμένων καὶ εἰς τὸ ἀρχαῖον μέτρον ἡμᾶς
μνήσας διὰ τοῦ Γάμου τοῦ Κουτροῦλη, ὁ ἀπδονόστομος ψάλ-
της τῶν χαρίτων καὶ τῆς καλλονῆς, ὁ λυρικός, οὗ τὴν λύραν
ἐκρουεν ἡ Ἐρωτῶ, ὁ χαριέστατος διηγηματογράφος τοῦ Αὐθέν-
του τοῦ Μωρέως, τοῦ Συμβολαιογράφου Τάππα, τῆς Αεῖλᾶς,
τῆς Ἐκδρομῆς εἰς Πόρον καὶ τοσοῦτων ἄλλων, ὁ σοφὸς συγ-
γραφεὺς τῆς Ἑλλήν. Καλλιτεχνίας, τῶν Ἑλλήν. Ἐπιγραφῶν
καὶ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Λεξικοῦ, ὁ ἀμίμητος μεταφραστὴς τοῦ Α
τῆς Ὀδυσσεΐας, τῆς Ἀπελευθερωθείσης Ἱερουδαλῆμ τοῦ Τάσ-
σου, τοῦ Φάουστ τοῦ Γκαίτε, τῶν δραμάτων τοῦ Σοφοκλέους
καὶ τοῦ Εὐριπίδου, τῶν Κωμῶδιων τοῦ Ἀριστοφάνους, τῶν Πα-
ραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου, ὁ ἀκάματος συνεργάτης το-
σοῦτων ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν συγγραμμάτων, ὁ πολιτι-
κός, ὅστις ἐγραφε τὴν ἐν Δρεσδῇ συνέντευξιν Ναπολέοντος τοῦ Α'
καὶ τοῦ Μεττερνίχου, ὁ διδάσκαλος τῆς νεότητος καὶ τῆς παι-
δικῆς ἡλικίας, ὑπὲρ ὧν εἰργάζετο εἰς τὴν σύνταξιν Λεξικῶν,
Χρηστομαθειῶν, ἱστορικῶν ἐγχειριδίων, παιδικῶν ἀναγνωσμά-
των καὶ ποιημάτων. Ω! θὰ ὑπερέβαινε τὸ μέτρον τῶν στήλων
δημοσιογραφικοῦ ὀργάνου αὐτοῦ καὶ μόνος ὁ κατάλογος τῶν συγ-

γραμμάτων τοῦ ἀρικλαύστου γέροντος, ὃν ἄρτι εἰς τὸν τάφον κα-
τεβίβασε πενθοῦν ἅπαν τὸ ἑλληνικόν. Τὴν φιλολογικὴν κληρονο-
μίαν, ἣν τῷ ἔθνει καταλείπει ὁ Ἀλέξανδρος Ρίζος Ραγκαβῆς
ἀπαρτίζουσιν 25 - 30 ὀγκωδέστατα τεύχη πλήρη ἀνεκτιμῆτων
μαργαριτῶν.

Ο ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ.

Καταχωρίδαντες πρὸ τινος χρόνου ἐν τῇ Ἑβδομαδιαίᾳ Ἐπι-
θεωρήσει τὴν εἰκόνα τοῦ ἡγέτου τῆς ἐν τῷ ἑλληνικῷ Κοινοβου-
λίῳ ἀντιπολιτευέσεως, τοῦ Χαριλάου Τρικούπη, παρασχόντες δὲ
τότε καὶ βραχείας τινὰς βιογραφικὰς περὶ αὐτοῦ σημειώσεις, εὐα-
ρέστως ἀναδημοσιεύομεν σήμερον ἐκ τῆς Ἑδρίας πιστὴν σκια-
γραφίαν τοῦ ἐξόχου τούτου ἀνδρός, γεγραμμένην ὑπ' ἀνδρός ἀρ-
μοδιωτάτου κατὰ πάντα, τοῦ ἐν τοῖς ἑλλήσι λόγοις διαπρέπον-
τος, τέως δὲ πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐν Βερολίνῳ κ. Ἀγγέλου
Βλάχου. Ἡ σκιαγραφία αὕτη ἔχει ὅδε:

Περίεργον μὲν πάντοτε, ἀλλὰ καὶ πάντοτε μεγάλῃς σπουδῆς
ἄξιον φαινόμενον παρέχουσιν εἰς τὸν μελετῶντα τὴν ἱστορίαν οἱ
ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἵτινες, ὑπερκύπτοντες ἐκάστοτε τῶν πολλῶν καὶ
εἰς ὕψος αἰρόμενοι, σημαίνουν αὐτοὶ μόνον ἰδίαν ἐποχὴν ἐν τῷ
βίῳ τῶν λαῶν.

Τίς, ἐν μέσῳ δάσους εὐρεθεὶς καὶ βλέπων περὶ ἑαυτὸν τὰς
ἰσοπρέμους σχεδὸν κορυφὰς τοῦ δρυμοῦ ἰσαδέλφως νεοῦσας
πρὸς ἀλλήλας ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ βορρᾶ, δὲν ἀνέτεινε πολλακίς
ἄκων τὸ βλέμμα πρὸς τὴν ὑψιτενῆ δρυῖν, τὴν μόλις αἰσθανομένην
τοῦ ἀνέμου τὴν βίαν, ἡρέμα δὲ καὶ προστατευτικῶς προσκλι-
νοῦσαν τὴν ἄκραν αὐτῆς κορυφὴν πρὸς τὴν κύκλῳ λόχμην καὶ
οἰοεὶ ἐνθαροῦντοσαν καὶ καθισχυράζουσαν τὸ πρόοριζα θαλεροῦ-
μενον δάσος; Καὶ ἠρώτησε βεβαίως ἑαυτὸν ὁ τὸ μεγαλοπρεπὲς
θέαμα προσδβλέπων; διατί ἀπέμειναν μικρὰ μὲν καὶ δειλὰ καὶ κλο-
νιζόμενα ὑπὸ τῆς ριγηλῆς τοῦ ἀνέμου πνοῆς τὰ δένδρα ἐκεῖνα,
ἀνειλαδῶθη δὲ εἰς δύναμιν καὶ περισπὴν τὸ στιβαρόν αὐτὸ στέ-
λεχος, τὸ ἐν μέσῳ ἐκείνου ἦνεν καὶ ἀπὸ τοῦ ἰδίου μυζῆσαν ἐδά-
φους τῆς κραταιᾶς τοῦ ζῶης τὴν ἱκμάδα; Δύναμις τις ἰδία, καὶ
μυστικὴ ἐξωογόνησε βεβαίως τὸν κορμὸν τοῦ ἡγεμόνος ἐκείνου
τοῦ δάσους καὶ ἀνέτεινεν εἰς ὕψος καὶ κράτος τοὺς εὐρεῖς αὐ-
τοῦ κλώνας.

Τοιαύτη τις δύναμις μυστικὴ ἀνέθρεψε καὶ ἐκράτυνε τοὺς
ἄνδρας ἐκεῖνους, εἰς οὓς ἔλαχεν ὁ κλῆρος νὰ καταστῶσιν ἡγέ-
ται λαῶν.

Ἄν δὲ ἡ δύναμις αὕτη καὶ ἡ ἐνέργειά της ἀπομένουσι πάν-
τοτε καὶ πανταχοῦ μυστηριώδεις καὶ δυσεξηγίαστοι, ὅσον καὶ
ἂν ἀγωνίζεταί το ἰστορικοῦν βλέμμα τοῦ ἱστορικοῦ νὰ εἰσδύσῃ
εἰς τοὺς ἀποκρύφους μυχοὺς τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ ὑπερτάτου
δημιουργοῦ καὶ νὰ ἀποκαλύψῃ τὸν πρῶτον καὶ βαθύτατον τῆς
δυνάμεως ἐκείνης σπόρον, παρ' ἡμῖν τὸ μυστήριον τῆς παρα-
γωγῆς αὐτῆς καὶ τῆς δράσεως εἶν' ἐπὶ σκοτεινότερον καὶ ἀκατα-
ληπτότερον. Ἐγκεῖται δὲ τοῦτο ἰδίως εἰς τὴν παράδοξον δια-
μόρφωσιν τῶν ὄρων τοῦ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἡμῶν βίου,
οἵτινες πᾶν ἄλλο βεβαίως εἶναι ἢ εὐμενεῖς εἰς γέννησιν καὶ ἀνά-
πτυξιν ἐκτάκτων καὶ κραταιῶν πολιτικῶν δυνάμεων. Διὰ τοῦτο
δὲ, ἂν ἀλλὰ ποῦ ἢ ἀνάδειξας ἐξόχον πολιτικὸν ἄνδρος, ἀνοι-
γοντος νὰς τρίβους εἰς τὸν πολιτικὸν βίον τοῦ ἔθνους του, εἶναι
κατόρθωμα, παρ' ἡμῖν εἶναι τοῦτο αὐτόχρομα θαῦμα.

Οὔτε τῆς Ἑδρίας εἶναι ἀποστολὴ νὰ διατρίψῃ περὶ τὴν
ἀκριβοῆ ἐξέτασιν τοῦ φαινομένου τούτου, οὔτε τοῦ γράφοντος
πρόθεσις νὰ μελετήσῃ λεπτομερῶς τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ τὰ
αἷτια. Ἀλλως δὲ οὐδ' ἡ πρόχειρος αὕτη καὶ ἀτελής σκιαγραφία
τοῦ Χαριλάου Τρικούπη σκοπὸν ἔχει νὰ ἀναπαραστήσῃ τοῦ πο-
λιτευτοῦ τὴν εἰκόνα.

Αἱ ὀλίγαι αὗται σειραὶ οὐδὲν ἄλλο προτίθενται ἢ νὰ χαρα-
κτηρίσωσι διὰ μεγάλων τινῶν, ἀτελῶν μὲν πάντως, ἀλλὰ πιστῶν
γραμμῶν τὸν ἄνδρα Τρικούπην, ἀνεξαρτήτως τῆς πολιτικῆς αὐ-
τοῦ δράσεως καὶ τῆς ἐξόχου πολιτικῆς του θέσεως ἐν τῷ κρά-

τει, νὰ σχολιάσωσιν; οὕτως εἰπεῖν, καὶ ἀναπτύξωσι τοὺς ἰσχυροὺς καὶ βαθεῖς χαρακτῆρας, οὓς πιστῶς ἀπετύπωσεν ἡ παρατιθεμένη εἰκὼν του, καὶ νὰ ἀντανατεῖλωσι ζῶσαν, εἰ δυνατόν, τὴν ψυδιο-γνωμίαν αὐτοῦ εἰς ὅσους δὲν νῦν ὑχῆσαν νὰ γνωρίσωσιν αὐτὸν προσωπικῶς ἐκ τοῦ δύνεγγυς.

Ἄν τις, ἀτενίζων εἰς τὴν εἰκόνα ταύτην τοῦ διαπρεποῦς ἀνδρός, ζητήσῃ νὰ ἀνεύρῃ καὶ ἀρμόσῃ εἰς τὴν ἐκφραστικὴν αὐτοῦ μορφήν τὴν μίαν ἐκείνην λέξιν, τὴν συνοψίζουσαν κατὰ τοὺς κανόνας τῶν χαρακτηρισμοῦ τὴν ἐνδόμυχον φύσιν τοῦ ἀτόμου καὶ ἀποτελοῦσαν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν βάσιν καὶ τὸ κρηπίδιον τῆς βιωτικῆς αὐτοῦ δράσεως, τὴν λέξιν ἐκείνην, ἥτις δίκην σφραγίδος ἐκφανοῦς σημαίνει τὴν ἰδιοφυίαν του, καὶ διαστέλλει αὐτὸ ἀποτόμως τῶν ὁμοταγῶν, ἀδύνατον εἶναι νὰ διδῶσιν περὶ τὴν ἐκλογὴν τῆς λέξεως, ἥτις μόνη χαρακτηρίζει καὶ δύνανται νὰ χαρακτηρίσῃ τὸν Χαρίλαον Τρικούπην. Ἡ λέξις αὕτη εἶνε: **Θέλησις**.

Οὐχὶ ἡ κοινὴ καὶ συνήθης, ἡ ἐμφυῆς καὶ ἀνεπίγνωτος ἐκείνη θέλησις, ἡ κινουῦσα τοῦ νηπίου τὴν χεῖρα πρὸς εὐμορφὸν ἄθλημα, παροτρύνουσα δὲ πᾶσαν — ἰδίως ἐλλληνικὴν — ὄρεξιν πρὸς τὰς ἀωροτάτας τῶν σταφυλῶν· ἀλλ' ἡ ἐσκεμμένη καὶ βαθεῖα θέλησις, ἡ θέλησις, ἡ ἀδιάπτωτος καὶ ἀδιάσειστος, ἡ γνωρίζουσα τί θέλει καὶ διατὶ τὸ θέλει, ἡ μὴ λησμονοῦσα τί ἠθέλησε καὶ συναισθανομένη τί ὀφείλει νὰ θελήσῃ, ἡ κατὰ τὸν Schopenhauer πρῶτη καὶ ἐσχάτη ἀρχὴ τῆς τελείας ἀνθρωπίνης προσωπικότητος, ἡ θέλησις ἐνὶ λόγῳ, ἡ ἐμψυχοῦσα καὶ στηρίζουσα ὁλόκληρον βίον, ἡ τελειοῦσα τὸν ἄνδρα καὶ καθιστῶσα αὐτὸν ὅ,τι μόνον οἱ Γερμανοὶ ἐκφράζουσι προσφηνῶς διὰ τῶν λέξεων: *ein ganzer Mann*.

Ἡ θέλησις αὕτη ἡ ἀνένδοτος ἐπλήρωσε τὴν εὐρείαν τοῦ Τρικούπην διάνοιαν διὰ τοῦ πληθοῦς ἐκείνου παντοίων ἐδικῶν γνώσεων, αἵτινες καταπλήττουσιν ἐκάστοτε τοὺς μετ' αὐτοῦ διαλεγόμενους καὶ συζητοῦντας ἐδικοὺς ἄνδρας. Ὁ μὴ γνωρίζων αὐτὸν ἐκ τοῦ πληθίου, μὴδὲ τυχὼν εὐκαιρίας νὰ τὸν ἀκούσῃ, ἔστω καὶ ἐλαφρῶς καὶ ἐν παρόδῳ ὁμιλοῦντα περὶ πραγμάτων, ἅτινα ὑποτίθενται συνήθως παρ' ἡμῶν ὡς ἥκιστα ἀναγκαῖα εἰς τελείωσιν πολιτικοῦ ἀνδρός, δυσκόλως δύναται νὰ φαντασθῇ ὁποῖαν βαθεῖαν καὶ συστηματικὴν αὐτῶν γνῶσιν κατέχει. Δὲν ὁμιλοῦμεν, ἐννοεῖται, περὶ τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν διοίκησιν, εἰς τὰ οἰκονομικὰ καὶ στρατιωτικὰ καὶ ναυτικά, καίτοι καταπλάγηνμεν — τὸ ὁμολογοῦμεν — ἀκούσαντες ποτε διακεκριμένον πρόσωπον στρατηγοῦ, διαβεβαιούντος μετὰ τῆς χαρακτηριστικῆς γερμανοῦ στρατιωτικῆς παρορσίας, ὅτι σπανίως ἤκουσε πολιτικὸν ἄνδρα τοσοῦτον ἐντρίβῃ τῶν στρατιωτικῶν πραγμάτων, ὅσον ὁ τότε Ἑλλήνων πρωθυπουργός· τὴν αὐτὴν δὲ κατὰ πλῆξιν ἠσθάνθημεν, ὅτε εἶδομεν ἄλλοτε τὸν κ. Τρικούπην ἐξετάζοντα τὰς λεπτομερείας ἐνὸς τῶν μεγίστων ἀγγλικῶν θεωρητικῶν μεθ' ὧν ἀκριβολόγῳ ἐμπειρίας ἤθελε πράξει τοῦτο ἐπιστήμιον ἀξιωματικὸν τοῦ ναυτικοῦ. Ἄλλ' ὁ κ. Τρικούπης ὁμιλεῖ περὶ ἀρχαιολογίας καὶ μηχανικῆς, περὶ φιλοσοφικῶν συστημάτων καὶ καλλιτεχνικῶν σχολῶν ἐπίσης εὐχερῶς καὶ εἰδότης. Καταστρώνει πίνακα χρεωλυτικοῦ δανείου μεθ' ὧν εὐκολίας συντάσσει γαλλιστὶ διπλωματικὸν ἔγγραφο, δύναται δὲ ν' ἀναλύσῃ δραματικὸν ἔργον μετὰ τῆς αὐτῆς ἐκείνης ἀκριβείας καὶ ἐπιστάσεως, μεθ' ἧς ἀναλύει ἀπὸ τοῦ βήματος τὸν προὔπολογισμὸν τοῦ κράτους.

Περὶ τοῦ ρητορικοῦ αὐτοῦ ταλάντου, ὅπερ αὕτη ἡ σιδηρὰ καὶ ἀκράδαντος θέλησις του ἀνέπτυξεν ὡσαύτως καὶ ἐτελείωσε, περιττὸν νομίζομεν νὰ λαλήσωμεν, διότι οὐδεὶς — κ' ἐκ τῶν πολιτικῶν αὐτοῦ ἐναντίων — ὑπάρχει ὁ μὴ ἀναγνωρίζων τὴν ἀπροσμάχητον δύναμιν τοῦ ἀδρού καὶ συνεσφίγμενου τοῦ λόγου. Ὁ Τρικούπης, ἔλεγεν ἡμῖν ποτε ἀντίπαλός του, ἀδρόκτιστον ἔχων ὑπὸ κομμητικῶν πᾶθους τὴν διάνοιαν, δὲν ὁμιλεῖ, βρυχάται ἀπὸ τοῦ βήματος· δὲν ἀντικρούει, ἀλλὰ σπαράσσει τὸν ἀντιφρονούντα· ἡ διαλεκτικὴ αὐτοῦ δύναμις δὲν πείθει μόνον, ἀλλὰ παρασύρει ὡς χεῖμαρρος.

Παρέχει δ' ἀληθῶς ἡ διαλεκτικὴ αὐτοῦ δύναμις, κατὰ τε τὴν ἀπὸ τοῦ βήματος ρητορείαν καὶ τὴν ἰδιαιτέραν συζητήσιν, φαινόμενον περίεργον, καταδεικνύον τίνα καὶ πόσῃ δύναται ἀληθῶς ν' ἀσκήσῃ ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἐπίδρασιν ἡ ἰσχυρὰ καὶ αὐτεπίγνωτος θέλησις. Ὁ κ. Τρικούπης πείθει, διότι θέλει νὰ πείθῃ,

διότι εἶναι ὁ ἴδιος πεπεισμένος. Τὴν πεποίθησιν αὐτοῦ ἐκφράζει καὶ ἡ μορφή συγχρόνως, καὶ ὁ λόγος καὶ τοῦ βλέμματος τὸ φῶς, καὶ τῆς φωνῆς ἡ κλαγγή· τὰ δὲ ἐπιχειρήματά του, ἀπὸ τῆς διανοίας δύναμις καὶ τῶν μυχῶν τῆς καρδίας πηγάζοντα, συναποτελοῦσιν ἠλεκτρικὸν ρεῦμα, μεταδιδόμενον εἰς τὸν ἀκροατὴν, κλονίζον ἐκ βάθρων πᾶσαν ἐναντίαν πεποίθησιν του καὶ κάμπτον τὴν σαλευθειῶσαν του θέλησιν ὑπὸ τὴν θέλησιν ἐκείνην τὴν ἰσχυρὰν καὶ ἀνυπόστατον. Ἡ πειθὴ, ἣν ἀσκεῖ ὁ λόγος αὐτοῦ, μετέχει πως τῆς ὑποβολῆς — suggestion — τοῦ ὑπνωτιστοῦ· διαφέρει δ' ἐκείνης μόνον ὅτι εἶναι ἐπιβολὴ μᾶλλον ἢ ὑποβολή, διότι ἐγείρει μᾶλλον ἢ ὑπνωτίζει, οὐδ' ὑπειδέχεται εἰς τὴν ξένην θέλησιν, ἀλλ' ἐπιβάλλεται εἰς αὐτὴν καὶ τὴν κυριεύει οὕτως, εἰπεῖν, ἐξ ἐφόδου.

Ἄν δὲ εἶναι ἐπιτετραμμένον — καὶ διατὶ νὰ μὴν εἶναι, ἀφοῦ οἱ ἔξοχοι τῶν ἀνδρῶν καὶ κοιτωνίτην φοροῦντες δὲν εἶναι ἀσφαλεῖς ἀπὸ τῶν περιέργων βλεμμάτων; — νὰ μνημονευθῶσιν ἐν τέλει καὶ μικρὰ παρὰ τὰ μεγάλα, θέλει καὶ δι' ἐκείνων εἶτι καταδειχθῇ ὁποῖον ὑπῆρξε καὶ ὑπάρχει τὸ κράτος τῆς θελήσεως τοῦ κ. Τρικούπην κ' ἐπ' αὐτὰς εἶτι τὰς καθ' ἡμέραν ἔξεις καὶ συνήθεις ἀνάγκας τοῦ βίου, καὶ πόσον ἐστόμωσεν, ὡς πρὸς τοῦτο, ἡ ἰσχυρὰ του διάνοια τὴν καὶ ἄλλως χαλυβδίνην αὐτοῦ φύσιν. Ὁ κ. Τρικούπης δὲν πίνει οἶνον, δὲν πίνει καφέν, δὲν καπνίζει, δὲν αἰσθάνεται, ὡς αἰσθανόμεθα πάντες, τὴν ἀνάγκην τῆς ἐν ὥρᾳ ὀρισμένη τροφῆς, οὐδὲ διψᾷ κἄν, ὡς διψᾷ συνήθως οἱ ἄνθρωποι. Τίς δὲν ἐνθυμεῖται αὐτὸν ἐπὶ ἀτελευτήτους ὥρας καθήμενον ἐν τῇ Βουλῇ, κατὰ τὰς μακρὰς ἐκείνας παννυχίδας, ἄσιτον, ἄποτον, ἀκαταπόννητον καὶ μειδιῶντα μόνον πρὸς τὸ πλῆθος τῶν μέχρι λιποθυμίας ἐξηντλημένων βουλευτῶν, οἵτινες προσεπάθουν ν' ἀπατήσωσι διὰ κουλουρίων καὶ καφέδων τοὺς βουλευτὰς αὐτῶν στομάχους;

Ὁ κ. Τρικούπης δὲν γνωρίζει τί ἐστὶ κόπῳσις· ἡ δὲ πρὸς τὴν ἐργασίαν ἀντοχή αὐτοῦ ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τοῦ πιθανοῦ. Οὐδ' εἶνε μυστήριον εἰς τοὺς γνωρίζοντας αὐτὸν ὅτι ἐγειρόμενος ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ἐργάζεται συνήθως μέχρι βαθείας νυκτός, καὶ πέραν τοῦ μεσονυκτίου πολλάκις, εἴτε ἐν τῇ ἐξουσίᾳ διατελεῖ εἴτε ἐκτὸς αὐτῆς. Ἡ συνεχὴς δ' αὕτη καὶ περὶ ποικίλα διανοητικὴ του ἀσχολία, ἥτις, ἐνεκα τῶν ἀτυχῶν ὄρων τοῦ παρ' ἡμῖν πολιτικοῦ βίου, ἀναγκάζεται οὐχὶ σπανίως νὰ καταλείπῃ τὰ μεγάλα χάριν τῶν μικρῶν καὶ τὰ πρόγματα χάριν τῶν προσώπων, νὰ μεταβαίνει δὲ πᾶσαν στιγμὴν ἀπὸ τῆς δικνῆς εἰς τὰ παρασκηνία, οὐδέποτε φαίνεται καταπονοῦσα αὐτόν, οὐδὲ τὴν οξύτητα τοῦ πνεύματός του ἀπαμβλύνει, οὐδὲ κἄν τὴν ἀπὸ τοῦ κόρου ἀνίαν γεννᾷ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ. Καταλείπων μετὰ πολὺ ὥρον μελέτην τὴν σπουδαιότητα τῶν ἐργασιῶν, εἶνε ἔτοιμος πάντοτε ν' ἀστειθῇ πρὸς τοὺς οἰκείους, νὰ εὐφυσολογήσῃ περὶ προσώπων, νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τῶν ἐλαφροτάτων πραγμάτων, ἢ καὶ νὰ ... συζητήσῃ πάλιν σπουδαίως περὶ τοῦ σπουδαιωτάτου ζητήματος.

Καὶ ταῦτα πάντα διότι οὕτω θέλει, διότι βάσις καὶ κρηπίδιον τῆς ἐξόχου αὐτοῦ ἰδιοφυίας εἶνε, ὡς ἐν ἀρχῇ ἐλέγομεν, ἡ κραταιὰ καὶ συνείδησιν ἐαυτῆς ἔχουσα **θέλησις**.

ΤΟ ΕΝΔΟΞΟΝ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ.

Ὁ διο Ροβέρτος Μπῶλ, γράφων περὶ τῆς «Νέας Ἀστρονομίας, τῶν μεθόδων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς» ἐν τῇ «Δεκαπενθήμερῳ Ἐπιθεωρήσει», λέγει ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ φασματοσκοπίου (spectroscope) δὲν πρέπει νὰ θεωρῆται μόνον ὡς βελτιώσις ἀντικαθιστῶσα τὰς παλαιὰς μεθόδους τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν κινήσεων τῶν ἀστέρων. Πράγματι ἰκανῶς ἀξιοσημειωτόν εἶναι τὸ ὅτι ὁ τύπος τῶν ὑπὸ τοῦ φασματοσκοπίου παρεχομένων λεπτομερειῶν εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν διάφορος ἐκείνου, τὸν ὁποῖον παρείχον αἱ ἀρχαιότεραι μέθοδοι. Ἡ νέα μέθοδος τοῦ παρατηρεῖν τὰς κινήσεις καὶ ἐκείνη, ἥτις ἀρροδιότητος χάριν ἀποκαλεῖται τηλεσκοπική, δὲν εἶναι ἀληθῶς δύο διάφοροι, δι' ὧν δύνανται νὰ ἐπιτευχθῶσι τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, ἀλλὰ δύνανται μᾶλλον νὰ θεωρη-